

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/89/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8022200462
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:8022200462.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: G. D., narodený XX. C. XXXX, bytom v E. R., T. Č.. XX, právne zast.: JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, advokátkou so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia č. 95, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 12. júla 2022, Číslo: 30502-2/2022-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. februára 2023, č.k. 2Sa/17/2022-47, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. februára 2023, č.k. 2Sa/17/2022-47 z r u š u j e a v e c v r a c i a Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo 14. februára 2023, č.k. 2Sa/17/2022-47, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej z 12. júla 2022, Číslo: 30502-2/2022-BA v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím z 22. apríla 2022, Číslo: 4183/2022-PP-DvN a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 22. apríla 2022, Číslo: 4183/2022-PP-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 (ďalej len „Základné nariadenie“) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 104 ods. 1,7 zákona č. 461/2003 Z. z., článku 1 písm. j/, článku 61 ods. 1,2, článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, článku 11 ods. 1,2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „Vykonávacie nariadenie“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že správne orgány vo vzťahu k vyriešeniu zásadnej otázky bydliska žalobcu nevenovali dostatočnú pozornosť a žalovaná ako odvolací orgán aj napriek skutočnostiam, ktorými žalobca argumentoval v odvolaní a v písomných dôkazoch, ktoré predložil v rámci odvolacieho konania nerozhodla na základe týchto skutočností, ale riadila sa iba vyhodnotením

formulára SED U002 a striktných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z., ako aj Základného nariadenia, konkrétne článku 61 ods. 1. Správne orgány dostatočne nepreverovali frekvenciu návštev a pobytu žalobcu na Slovensku, ich účelnosť, hospodárnosť, teda ekonomické odôvodnenie, nezaoberali sa dôvodom, prečo sa žalobca presťahoval do iného členského štátu. Zdôraznil, že bývanie a život v Rakúsku a neskôr v Nemecku bol len dočasný, nie trvalý a súvisel výlučne s výkonom pracovných povinností, ktorú skutočnosť podporovalo aj zachovanie trvalého pobytu na Slovensku. Správne orgány sa nevenovali riadnej aplikácii ustanovenia článku 11 ods. 1 v spojení s článkom 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia. Navyše ohľadom bydliska žalobcu a zistenia jeho väzieb na územie Slovenska rozhodli bez toho, aby oslovili príslušnú inštitúciu členského štátu, v ktorom žalobca pracoval a žil od roku 2017 do roku 2021, za akým účelom, za akých dôvodov, a čo ho vlastne viedlo k samotnému presťahovaniu sa z územia Slovenska do iného členského štátu Európskej únie, pričom tieto dôvody, ktoré popísal žalobca v žiadosti, ako aj uviedol vo svojom vyhlásení, správne orgány nesprávne právne vyhodnotili. Žalobca vo svojej žiadosti poukazoval na to, že počas výkonu zamestnania a života v Rakúsku a neskôr v Nemecku sa nepretržite vracal na územie Slovenska, kde nepretrhol svoje väzby na rodinu, pričom tieto zostali zachované na území Slovenskej republiky, čo potvrdilo aj to, že si žalobca zabezpečoval bývanie formou úveru, zabezpečoval tam lekárske prehliadky, ale aj zabezpečenie poisťného a poisťných udalostí, ako aj sporenia v prípade pre potreby návratu z Nemecka. Väzby na Slovenskú republiku udržiaval návštevami, ako aj realizáciou väzieb, ktoré mali byť zachované po tom, čo sa vráti žalobca na územie Slovenskej republiky, kde chcel následne žiť. Žalobca tvrdeniami vo vyhlásení, ako aj listinnými dôkazmi preukázal, že bývanie a život v Rakúsku a Nemecku bol len dočasný, nie trvalý.

4. S prihladnutím na uvedené krajský súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutia vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, z ktorého dôvodu ich podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

5. Úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej úplnú náhradu trov konania.

II.

6. Žalovaná rozsudok krajského súdu napadla v zákonnej lehote kasačnou sťažnosťou.

7. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

8. Konkrétne uviedla, že príslušná rakúska a nemecká inštitúcia neosvedčili skutočnosti ohľadom žalobcu vo formulári U1, ale vo formulároch SED U002, ktoré boli elektronicky importované do informačného systému žalovanej, štandardizovanými formulármi príslušná inštitúcia osvedčuje doby poistenia, výšku príjmu, spôsob ukončenia posledného pracovnoprávneho vzťahu, doby poberania dávky v nezamestnanosti, vo formulári U002 ani vo formulári U1 však príslušná inštitúcia neosvedčuje frekvenciu návratov; táto vyplýva z osobných vyjadrení žalobcu, ktoré uviedol vo vyhlásení. Na návraty žalobcu na Slovensko v rozsahu 2 x ročne bolo plne prihladnuté.

9. K záveru krajského súdu, že žalovaná neskúmala úmysel žalobcu uviedla, že v zmysle článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia sa úmysel dotknutej osoby považuje za rozhodujúci v prípade, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k určeniu skutočného miesta bydliska, čo nie je prípad žalobcu. Ani úmysel, ani dôvody odchodu do zahraničia nie je možné zároveň považovať za rozhodujúce skutočnosti svedčiace jednoznačne o bydlisku dotknutej osoby, nakoľko v takom prípade by miesto bydliska nebolo potrebné skúmať, pretože v zásade vo väčšine obdobných prípadov účastníci konania tvrdia, že ich úmyslom bolo vždy vrátiť sa na Slovensko. Takýto záver by nebol v súlade s koordinačnými nariadeniami. Zistené skutočnosti a okolnosti nasvedčovali úmyslu žalobcu v rozhodnom období bývať v Írsku. Nie je rozhodujúce, aké dôvody žalobcu viedli k zmene tohto rozhodnutia, k vráteniu sa na Slovensko. Poukázala tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2018, sp. zn. 1Sžsk/38/2017, podľa ktorého, cit.: „ (...) otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku či rodičom, ani viac či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale

skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva (článok 1 písm. j/ Základného nariadenia).“ Koordinačné predpisy nezakotvujú právo osôb pracujúcich v členskom štáte Európskej únie uplatniť si nároky na sociálne zabezpečenie v ktoromkoľvek inom členskom štáte a požadovať bezpodmienečné zohľadnenie dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na inom území na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti. Správna komisia pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia považuje za najrelevantnejšie kritérium pri posudzovaní bydliska stabilitu zamestnania dotknutej osoby; posledný pracovný pomer žalobcu trval v inom členskom štáte od 17. júla 2018 do 31. októbra 2021 a bol dohodnutý na dobu neurčitú. Pracovná situácia žalobcu bola stabilná a dlhodobo sa orientoval na zahraničný pracovný trh.

10. K záveru súdu, že žalovaná neoslovila príslušnú inštitúciu členského štátu, kde žalobca žil a pracoval od roku 2017 do roku 2021, za akým účelom, z akých dôvodov žil dlhodobo v zahraničí a čo ho viedlo k presťahovaniu sa do zahraničia, žalovaná uviedla, že informáciami týkajúcich sa účelu a dôvodov prítomnosti žalobcu v zahraničí príslušná inštitúcia nedisponuje. Vo veci posúdenia bydliska žalobcu nedošlo k rozdielnym stanoviskám príslušných inštitúcií, pretože nemecká (rakúska) inštitúcia nemala dôvod posudzovať bydlisko žalobcu. Podľa uvedeného ustanovenia by bolo potrebné postupovať jedine v prípade, ak by príslušná zahraničná inštitúcia usúdila, že bydlisko žalobcu bolo na Slovensku (na základe čoho by mu nepriznala nárok na niektoré sociálne dávky) a podľa názoru žalovanej by bolo v zahraničí. V predmetnej veci nakoľko k rozdielu v stanoviskách nedošlo, zvolila žalovaná priamu aplikáciu kritérií plynúcich z článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. V tomto smere žalovaná odkázala na relevantné závery plynúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/26/2016, z ktorého tiež vyplýva, že zachovanie bydliska a centra záujmov na Slovensku nepostačuje len zachovanie si evidovaného trvalého pobytu, čo je do veľkej miery len administratívna skutočnosť, ktorá neodzrkadľuje realitu.

11. V závere zdôraznila, že bydlisko žalobcu bolo posúdené na základe celkového zhodnotenia všetkých zistených informácií, na základe ktorých boli bez akýchkoľvek pochybností preukázané rozhodujúce skutočnosti svedčiacie o mieste bydliska žalobcu v súlade s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Vykonanie žiadnych ďalších dôkazov by nebolo spôsobilé priniesť iné závery ako tie, ktoré vyplynuli z vyčerpávajúco zisteného skutkového stavu veci. Poukázala tiež na rozpor v postupe krajského súdu, keď tento na jednej strane vytkol žalovanej nedostatočne zistený skutkový stav veci, avšak na druhej strane zrušil obe správne rozhodnutia z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Zároveň, pre zdôraznenie správnosti svojich záverov žalovaná poukázala rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prípadne Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. 9Sžsk/40/2021, sp. zn. 7Ssk/103/2021, sp. zn. 7Ssk/96/2021, sp. zn. 7Sžsk/12/2021, sp. zn. 7Sžsk/92/2020, sp. zn. 9Sžsk/88/2020, sp. zn. 9Sžsk/19/2021, sp. zn. 7Sžsk/91/2020), ako aj najaktuálnejšie rozsudky krajských súdov.

12. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

13. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej nevyjadril.

IV.

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

17. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

19. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

20. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zrušil rozhodnutie žalovanej z 12. júla 2022, Číslo: 30502-2/2022-BA v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím z 22. apríla 2022, Číslo: 4183/2022-PP-DvN a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 22. apríla 2022, Číslo: 4183/2022-PP-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa článku 61 Základného nariadenia nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

21. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

22. Podľa článku 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia:

a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky;

b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

23. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia, "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

24. Podľa článku 1 písm. k/ Základného nariadenia, "pobyt" znamená prechodné bydlisko.

25. Podľa článku 3 ods. 1 písm. h/ Základného nariadenia, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti.

26. Podľa článku 61 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

27. Podľa článku 61 ods. 2 Základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,

- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo

- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

28. Podľa článku 65 ods. 2 Základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

29. Podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

30. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a/ dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b/ situáciu dotknutej osoby vrátane:

i/ povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii/ jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii/ vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv/ v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v/ jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi/ členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

31. Podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

32. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

33. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobca na predpísanom tlačive dňa 15. novembra 2021 požiadal o dávku v nezamestnanosti

[z predmetného tlačiva vyplýva, že žalobca bol od 01. novembra 2021 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie; od 10. októbra 2017 do 08. mája 2018 a od 23. mája 2018 do 30. júna 2018 bol zamestnaný v Rakúsku a od 17. júla 2018 do 31. októbra 2021 bol zamestnaný v Nemecku],

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím vydaným dňa 22. apríla 2022, Číslo: 4183/2022-PP-DvN, žiadosti žalobcu o príslušnú dávku nevyhovel

[dôvod, pre ktorý prvostupňový správny orgán predmetnej žiadosti nevyhovel spočíval v tom, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca s ohľadom na dĺžku pobytu a stabilitu zamestnania v zahraničí, adekvátne bytové podmienky, osobný status (slobodný, bezdetný, na Slovensku nevlastnil nehnuteľnosť), sporadické návraty na Slovensko (dvakrát ročne) a platenie zákonných odvodov a daní v zahraničí, si nezachoval centrum záujmov vo vzťahu k Slovenskej republike],

- na odvolanie žalobcu žalovaná ako druhostupňový (odvolací) správny orgán tu preskúmaným rozhodnutím odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 22. apríla 2022

[žalovaná sa plne stotožnila so závermi, ku ktorým dospel prvostupňový správny orgán a aj s ohľadom na dĺžku prítomnosti žalobcu na území členského štátu Európskej únie a jeho situáciu (stabilná pracovná,

bytová situácia, orientácia na zahraničný trh a plnenie daňových povinností v zahraničí) jednoznačne preukazovali, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca na území Nemecka nezachoval].

34. Krajský súd dospel k záveru, že správne orgány nepostupovali procesným predpisom predpokladaným spôsobom, keď tieto nevykonali dostatočné dokazovanie pre objasnenie všetkých východiskových právnych kritérií plynúcich z článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia (v nadväznosti na článok 11 ods. 1); dostatočne nezisťovali, či došlo, respektíve nedošlo k dohode medzi dotknutými inštitúciami na určenie skutočného miesta bydliska žalobcu a tiež vôbec nezisťovali úmysel žalobcu objektívne vzhľadom na okolnosti a dôvody, ktoré ho viedli k pobytu a v iných členských štátoch a zvlášť v poslednom členskom štáte, v Nemecku, počas tam vykonávaných dôb zamestnania zachovať alebo nezachovať si prioritne pevné väzby a centrum záujmov na území Slovenskej republiky.

35. Na úvod, najvyšší správny súd poukazuje na to, že podľa základného pravidla obsiahnutého v článku 61 ods. 1 a 2 Základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia, ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Z dôvodu, že žalobca takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jeho zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané v inom členskom štáte môžu zohľadniť podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, ktoré predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobca poberal dávky v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky, ako keby sa na neho tieto predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únievom sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajné bydlisko, t.j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely tohto nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j/ v spojení s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok C-90/97 Swaddling, body 28 a 29). Kritériami na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov.

36. V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobca ako osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie si uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z., t.j. podľa právneho predpisu Slovenskej republiky. Tiež nebolo sporné, že v zmysle ním vyplnenej žiadosti, uvedeným skutočnostiam vo vzťahu k výkonu zamestnania v členskom štáte Európskej únie a tiež Vyhlásenia na účely posúdenia zachovania centra záujmov sa žalobca v príslušnom štvorročnom referenčnom období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, zdržiaval na území iných členských štátov, najprv od októbra 2017 do mája / júna 2018 v Rakúsku, neskôr od júla 2018 do konca októbra 2021 v Nemecku, t.j. viac ako tri roky s tým, že posledný pracovný pomer - pomocný kuchár - bol dohodnutý na dobu neurčitú (nemajúci dočasný / sezónny charakter) a ukončený dohodou. Z posledného zamestnania sa nevracal denne, alebo aspoň raz týždenne do miesta bydliska. V súvislosti s posudzovaním rodinnej situácie žalobca sa v inom členskom štáte nachádzal sám, v danej dobe bol zároveň slobodný a bezdetný. K bytovej situácii bolo preukázané, že žalobca býval v nájme, ktorý počas pobytu v Nemecku nemenil. Na územie Slovenska sa žalobca vracal 2 krát ročne s tým, že častejšie návraty žalobcu neboli preukázané. Na Slovensku nevlastnil žiadnu nehnuteľnosť, býval u svojich rodičov. Na Slovensku zároveň nevykonával inú než zárobkovú činnosť, dane a odvody platil v inom členskom štáte. Z obsahu žalobcom vyplnených listín a ďalších podaní vyplynuli ďalšie skutočnosti, primárne bankový účet, zriadené sporenie, spotrebný úver v Prima banke, a.s., vlastníctvo osobného automobilu od roku 2019, slovenský mobilný operátor.

37. Vzhľadom na tieto v správnom konaní preukázané skutočnosti, najvyšší správny súd podporuje záver správnych orgánov, že centrum záujmov žalobcu sa v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nachádzalo v príslušnom referenčnom období v inom členskom štáte. Za podstatnú najvyšší správny súd v predmetnej veci vyhodnotil tú skutočnosť, že žalobca sa počas celej rozhodnej doby zdržiaval v inom členskom štáte, čo následne rozvíja aj správne ustálená stabilita zamestnania a s tým spojené zákonné

odvodové povinnosti ako aj pomerne (s ohľadom na osobný status žalobcu) stabilné bytové podmienky v inom členskom štáte, ako aj žalobcom deklarované návraty na Slovensko. Tieto závery nie sú spôsobilé zvrátiť ani ďalšie (sprievodné) skutočnosti v podobe založeného bankového účtu, zriadeného sporenia, spotrebného úveru v Prima banke, a.s. a tiež vlastníctvo osobného automobilu od roku 2019, prípadne slovenský mobilný operátor, keďže uskutočňovanie rôznych typov bankových transakcií nemôže v dobe internetového bankovníctva predstavovať podstatný problém, rovnako vlastníctvo motorového vozidla nemôže predstavovať zásadnú skutočnosť, spôsobilú zvrátiť správnymi orgánmi prijaté závery o nezachovaní centra záujmov na Slovensku, keď vodičské oprávnenia sú všeobecne uznávanými dokladmi naprieč celou Európskou úniou. Takisto aj úmysel žalobcu, že chce zotrvať na Slovensku, pre prejednávajúcu vec nebol relevantný, keďže postup podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016). Navyše úmysel žalobcu je v zmysle článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia rozhodujúci len vtedy, keď sa nepodarí dosiahnuť dohodu medzi inštitúciami v prípade ich rozdielneho stanoviska. V predmetnej veci nedošlo k rozdielnym stanoviskám vo veci posúdenia bydliska žalobcu príslušnou írskou inštitúciou a žalovanou. Írska inštitúcia bydlisko žalobcu neposudzovala, pretože na to nemala žiaden právny dôvod. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia by bolo nutné postupovať jedine v prípade, ak by príslušná inštitúcia iného členského štátu usúdila, že bydlisko žalobcu bolo na Slovensku a podľa názoru žalovanej by bolo v inom členskom štáte. Nakoľko však k takému rozporu nedošlo, zvolila žalovaná priamu aplikáciu kritérií stanovených v článku 11 ods. 1. V tomto smere najvyšší správny súd bez ďalšieho odkazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2018, sp. zn. 1Sžso/26/2016, bod 30 a 31. K evidencii trvalého pobytu žalobcu na Slovensku, najvyšší správny súd uvádza, že trvalý pobyt v ponímaní vnútroštátnom (zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky) nemožno stotožňovať s pojmami „bydlisko“ a „pobyt“ v zmysle únievom, nakoľko trvalý pobyt má skôr charakter evidenčný, neodzrkadľujúci realitu (v tomto smere porovnaj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 11. septembra 2014 vo veci C-394/13 Ministerstvo práce a sociálnych vecí c/a B.). Pokiaľ žalobca ďalej zachovanie centra záujmov na Slovensku odvodzoval od toho, že na Slovensku žijú jeho rodičia, u ktorých aj býval v prípade svojich návratov, súd uvádza, že kritérium rodinnej situácie sa vzťahuje len k úzkej rodine, t. j. rodinným príslušníkom v zmysle článku 1 písm. i/ bodu 2 Základného nariadenia sú manžel alebo manželka, nepľnoleté deti a nezaopatrené dospelé deti. Iné rodinné väzby možno považovať len za málo významné (obdobne porovnaj rozsudky najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 9Ads/95/2015-39 a 3Ads/55/2018-37). Rodičia sú síce blízkymi rodinami a deti voči nim majú nepopierateľné tak právne, ako aj morálne záväzky, avšak tieto ostatné rodinné väzby majú na uvedenú skutočnosť a kritériám daným Vykonávacím nariadením len zanedbateľný význam.

38. Najvyšší správny súd na rozdiel od názoru súdu krajského dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej (v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím) vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené, stotožňuje sa so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistenými v predchádzajúcich konaniach o tom, že žalobca nespĺňa zákonné podmienky pre vznik nároku na dávku v nezamestnanosti. Ako správne žalovaná uviedla, z článkov 61 a 65 ods. 5 Základného nariadenia vyplýva základná zásada, ktorou sa treba viesť pri zohľadňovaní dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na území iného členského štátu Európskej únie, a to, že doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu Európskej únie (tu naposledy na území Nemecka) môže byť zohľadnená na účely nároku na dávku v nezamestnanosti jedine v prípade, ak bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila dotknutá osoba doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté na Slovensku. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie, pokiaľ je dosiahnutá ako posledná. Touto výnimkou zo základnej zásady je situácia, ak si žiadateľ zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky. Otázka bydliska je teda v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy zásadná. V predmetnej veci bolo zo strany správnych orgánov riadne a dostatočne preukázané, že počas výkonu zamestnania v Nemecku si žalobca bydlisko na Slovensku nezachoval.

39. V závere a nad rámec uvedeného a odhliadnuc od skutkových nezrovnalostí obsiahnutých v písomnom vyhotovení rozsudku (napríklad žalobca nepracoval v Írsku, prípadne súdom uvádzaná prítomnosť rodinných príslušníkov v inom členskom štáte i napriek tomu, že žalobca sa nachádzal v inom členskom štáte sám; bod 11 rozsudku krajského súdu), možno tiež vytknúť krajskému súdu, že tento správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP, teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zo strany správnych orgánov, avšak v odôvodnení svojho rozsudku uvádzal aj argumenty majúce základ v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci, ktorý dôvod je subsumovateľný pod iné písmeno § 191 ods. 1 SSP.

40. Z dôvodov uvedených vyššie, najvyšší správny súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vec vrátil príslušnému správne súdu na ďalšie konanie.

41. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, správny súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súd (§ 469 SSP).

42. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne správny súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

43. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.